

REGIO Gooische Moordenaar rijdt in Hoorn **EROPUIT** Ridder en roofvogels bij Archeon **FILM** Fantastic Four is redelijk vertier
NATUUR De eerste vlucht van een koolmeesje

De Gooi- en Eemlander

Wit

Toeristische routes langs kunstenaarskolonies

Muziek

Theater

Films

Reizen

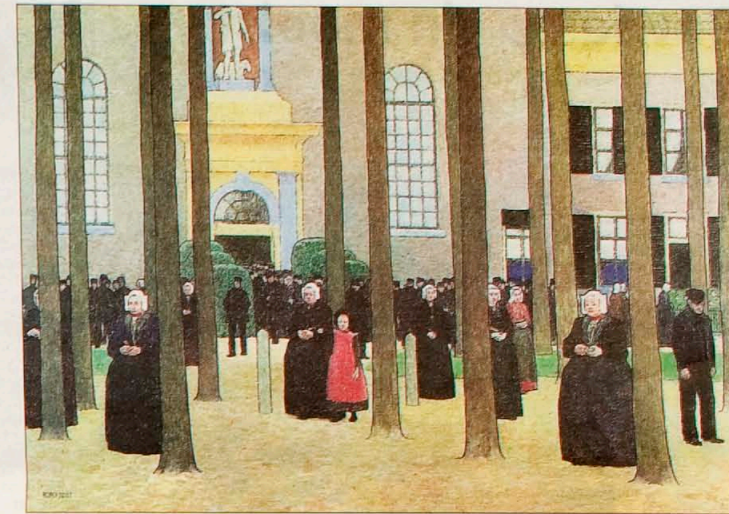
Donderdag 26 juli tot en met woensdag 1 augustus 2007

'Strandbeeld' van Maurice Göth (Domburg).

De routekaart langs de kunstenaarskolonies aan de kust. illustratie EuroART

Gijss Bosch Reitz schilderde in 1893 'Kerkuitgang van de oude Sint-Janskerk te Laren'. In 1892 bezocht hij zijn vriend Ferdinand Hart Nibbrig in Laren en een jaar later liet hij er zelf een atelier zetten. In 1913 werd daaraan het buiten Prukenburg werd vastgebouwd, dat zijn thuisbasis werd.

Toeristische routes langs kunstenaarskolonies

Van Domburg, via Bergen en Laren naar Ahrenshoop en Nidden

Tijdens de vakantie grote steden aandoen en interessante musea bezoeken. Veel mensen doen het maar al te graag, al dan niet als onderbreking van hun verblijf aan het strand of op de camping. Maar een vakantie waarin kunst en natuur, of desgewenst kunst en strand, hand in hand gaan is ook mogelijk.

De Europese Federatie van Kunstenaarskolonies EuroART werkt aan de opzet van enkele toeristische routes langs de 130 kunstenaarskolonies die Europa rijk is. Tot de mogelijkheden hoort ook een tocht langs de kust, die begint in het Domburg van Mondriaan en Toorop en eindigt in Litouwen, bij het idyllische vissersdorpje Nidden. „Het is de bedoeling dat Laren ook deel uitmaakt van die route, zegt vice-president Arnold van Houtum van EuroART. „Vanuit Domburg voert de tocht langs Katwijk en Bergen, via Laren en Oosterbeek naar de Duitse grens en vervolgens over Worpsswede en Ahrenshoop naar Nidden. Het fenomeen kunstenaarskolonie stamt uit de eerste helft van de negentiende eeuw, toen veel kunstenaars, met name schilders, bekoord raakten door de eenvoud van het platteland. „Over heel Europa verspreid ontstonden in uitverkoren dorpen of streken min of meer idealistische gemeenschappen van schilders, waarvan ook andere kunstenaars als dichters, schrijvers, musici en toneelspelers deel uitmaakten, vertelt conservator Francisca van Vloten van het Marie Tak van Poortvliet Museum in Domburg. Zij is initiatiefneemster en organisator van de expositie 'Kleur en Zon!', die tot eind september in het Zeeuwse stadje te bezichtigen is. Het betreft een kleine maar bijzondere fraaie tentoonstelling van werk uit de periode 1870 tot 1930 gemaakt in de kolonies Domburg, Nid-

den en Ahrenshoop. „We hebben nu gekozen voor deze drie kolonies, omdat ze alle drie op een schiereiland aan de kust liggen en de lichtval, die er min of meer van twee kanten komt, voor heel karakteristieke, vernieuwende impulsen in de kunst heeft gezorgd. In zo'n zestig werken, naast brieven, foto's en kleine werkjes op papier in vitrines, laten we de overeenkomsten én de verschillen in de kunstontwikkeling binnen de drie kolonies zien.“ De tentoonstelling is in mei in Litouwen begonnen en zal eind september van Domburg naar Ahrenshoop reizen, een route waarlangs nog veel andere interessante kolonies liggen. „Maar na de Eerste Wereldoorlog gingen de meeste ten onder, mede doordat het landschapsschilderen toen aan populariteit verloor. Desondanks is de vernieuwende invloed van deze kolonies op de moderne kunst aanzienlijk geweest. Sinds eind jaren tachtig van de vorige eeuw is er een opleving van de Europese kunstenaarskolonies, mede door expositie en publicaties over het fenomeen. In 1994 werd EuroART opgericht in Brussel, onder auspiciën van het Europees Parlement en de Europese Commissie. De vereniging heeft inmiddels tachtig leden in meer dan veertig landen, waaronder Nederland, België, Frankrijk, Duitsland, Denemarken, Engeland, Polen, Rusland en Hongarije. Via expositie en publicaties brengt EuroART het culturele erfgoed van de Europese kunstenaarskolonies

Door de jaren heen was het hotel Hamdorff het trefpunt voor de Nederlandse en buitenlandse kunstenaars die in Laren en omgeving werkten. Max Liebermann werd door Jozef Israëls naar Laren gehaald en logeerde er, Hart Nibbrig was er vaak te vinden en op de latere dansavonden was ook Mondriaan regelmatig van de partij.

onder de aandacht. Tijdens aan congressen verbonden internationale workshops en master classes krijgen de hedendaagse kunstenaars uit de kolonies de kans elkaar te leren kennen, en gezamenlijk te werken en te exposeren. Betrekkelijk nieuw is het plan voor diverse routes langs de 130 kunstenaarskolonies die over heel Europa verspreid liggen. Het idee van een noordelijke kustroute is onlangs gelanceerd tijdens de openingsdagen van de expositie 'Kleur en Zon!'. „De route kun je zien als een ketting waarvan de schakels wonderwel in elkaar passen, aldus Van Vloten. „De Toorop familie is een belangrijke schakel tussen de kustplaatsen Domburg, Katwijk en Bergen. Ferdinand Hart Nibbrig woonde en werkte in 't Gooi, maar bracht zijn vakanties op Walchren door en was tot zijn dood in 1915

zeer betrokken bij de Domburgse tentoonstellingen, die tussen 1911 en 1921 plaatsvonden. Dat gold ook voor zijn leerlinge Jacoba van Heemskerck. Zij vond in het Domburgse zomerhuis van haar vriendin Marie Tak van Poortvliet een welkom onthaal en ontplooid daarvan haar contact met de Duitse expressionisten van 'Der Sturm'. Laren was ook een belangrijke schakel voor Piet Mondriaan, die vanaf 1908 in Domburg kwam en in 1914 door de Eerste Wereldoorlog werd weerhouden naar zijn toenmalige woonplaats Parijs terug te keren. In 1916 vertrok hij naar Laren om in 1919 uiteindelijk naar Parijs terug te keren. Er zijn talloze verbindingen tussen de kolonies op de noordelijke route aan te brengen. Naast de schilderkunst zijn er bovendien de andere kunsten, niet in de laatste plaats de ambachte-

lijke. „Ahrenshoop was net als Domburg aanvankelijk een kuur- en vakantieoord. Het trok regelmatig welvarende kunstminnaars. Anders dan Nidden dus, dat het vooral van academische leermeesters en leerlingen uit Königsberg – nu het Russische Kaliningrad – moest hebben. Maar de bekoring van deze schiereilandplaatsen was overal hetzelfde en uitte zich op allerlei terreinen. De vernieuwing via het licht zat letterlijk en figuurlijk in de lucht. Wat vice-president Van Houtum, tevens voorzitter van het Marie Tak van Poortvliet, betreft zijn de eerste cultuurtouristen volgden jaar al welkom in Dom Hij gold op mensen die tijd hebben en eens wat anders willen dan musea in wereldsteden bezoeken. „We zouden een route kunnen verzorgen waarbij mensen behalve musea en ateliers bezoeken, ook cursussen kunnen volgen of zelf schilderen. Ze kunnen dan in aantrekkelijke hotelletjes of bijzondere plekken verblijven. Op die manier zijn er in samenwerking met de hotels tal van mooie arrangementen te bedenken.

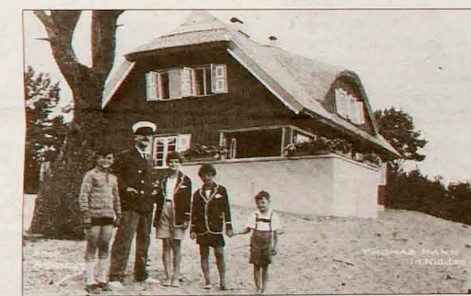
Jos De Ley

INFO

Voor meer informatie over EuroART en de Europese kunstenaarskolonies zie: www.euroartcities.org en de brochure EuroART, European Federation of Artists' Colonies, a Network (2006). De Zomerexpositie 'Kleur en Zon!' is t/m 23 september te zien in het Marie Tak van Poortvliet Museum in Domburg, Ooststraat 10a. Di t/m 20 van 13-17 u. De begeleidende Engels- en Duitstalige catalogus is in full colour en telt 96 pagina's en kost 15 euro.

Aankomst van kunstenaars en vrouwelijke leerlingen bij Haus St. Lucas, de schilderschool van Paul Müller-Kaempff in Ahrenshoop, in 1904. Tot 1919 werden vrouwen in principe niet toegelaten tot de officiële academies, zij namen hun toelucht tot kleinere en privé-scholen in de stad of op het land.

De schrijver Thomas Mann met zijn gezin in Nidden.

Het Domburgse tentoonstellingsgebouwtje in 1911, bij de opening van de eerste Domburgse Tentoonstelling, met o.m. Charley Toorop, Jacoba van Heemskerck, Ferdinand Hart Nibbrig, Jan Heysse, Annie en Jan Toorop, Paul Elout en Marie Tak van Poortvliet.

'Purwin mit dem Bullwischen Haken' van Edith Wirth (Nidden).